

A

Ilmne tahe anda orkestrile dramatismi

Hans Wolf

DN 03. 07. 1990

Estonia, Tallinn. E. Tubin: Barbara von Ties^enhusen ja Reigi õpetaja. Tekst: Aino Kallas, Jaan Kross. Režii: Arne Mikk. Lavakujundus: Eldor Renter, Ingrid Agur. Dirigendid: Peeter Lilje, Paul Mägi.

Osades: Pille Lill, Vello Jürna, Tarmo Pild, Marika Eensalu, Ivo Kuusk, Teo Maiste jt.

Estonia teater Tallinnas asub ühe öö laevateekonna kaugusel Stockholmist. Mööda sedasama ürgset veeteed sõitis üks rootsi vaimulik Eestisse kolmekümneaastase sõja segastel aegadel. Tõenäoliselt ei aimanud ta, et sõja lõpupäevil mõistetakse ta Tallinnas süüdi ja hukatakse. Veel väheha võis ta ette näha, et tema saatus saab aluseks ligi kolmsada aastat hiljem ühele ooperile: E. Tubina "Reigi õpetajale".

Ooper on olnud Estonia teatri mängukavas äsja lõppenud suurel Tubina festivalil, lavastuses, mis valmis 1988. Esiettekannet üheksa aastat varem ei peetud sobivaks rahvusooperi~~ks~~ ^{lavale} ja see toimus Tartu Vanemuises, mis oli välismaa küllastajatele kättesaamatu.

Tubina teist ooperit, "Barbara von Tiesenhusenit" mängiti see-eest Estonias juba 1969. Siis oli Tubin juba veerand sajandit Rootsis elanud. Ooperi teine lavastus esietendus festivali ajal. Mõlemad ooperid kuuluvad niisiis rootsi muusikaloomingusse, , kuid neid ei ole Rootsis lavastatud, hoolimata sellest, et "Barbara" on rootsi tõlkes olemas.

Mõlemal juhul on tagapõhjaks ajalooline tegelikkus. Mis puutub "Barbarasse", siis on olemas 16. sajandist pärinev dokument Jürgen v. Tiesenhuseni kohta, kes on uputanud oma õe - hilisema

Ta oli asjatult pakkunud Catharinale andestust. Kas sellest oli liiga vähe?

Igal juhul praegustes lavastustes eelistan ma "Reigi õpetajat". Isegi kui mainitud kahe näite puhul oleks võinud soovida, et Tubin oleks rohkem laulu usaldanud, siis jäid ometi tänuväärt ülesanded triole Marika Eensalu (Catharina), Ivo Ruusk (Kempe) ja Teo Maiste (Lempelius).

"Barbara" nõuaks õigupoolest üht Wagneri-generatsiooni nagu näiteks oli Rootsis 50. aastatel, et olla orkestrile võrdväärne partner. Vello Jürna kirjutaja oma ühtlase tenoriga jõuab sellele kõige lähemale: kandev, kindlate kontuuridega ja mitte ilma sisemise põlemiseta. Pille Lill nimiosas oli sooloxxxxxx partiides pisut kinnisem, kuid tema sopran puhkes õide armastusstseenides.

Orkestrijuhimine oli läbinisti veenev ja Arne Miku lavastus ilma liialdusteta, ehkki uputamisstseeni "Barbaras" oleks võinud toetada mingisuguste projektsioonidega: realism kipub siin ebareaalseks muutuma.

Käivad läbirääkimised tuua mõlemad ooperid külalissetendusena Rootsi lavale, kuhu nad kahtlemata kuuluvad. Siiani on kindel vaid "Barbara" külustus Göteborgis tuleval kevadel. Et Suures Teatris tuleb lavakujundust kärpida, ei pruugi olla kahjuks.

Jääb üle ainult lisada ühele varasemale Tallinna-ettekandele, et Tubina Reekviem on pühendatud langenud sõduritele ja et esimene suur eesti laulupidu toimus Tartus 1869.

/ -> viide eelm.
artikli algusele
28.06.1990